

Bina Štampe Žmavc

SKRINJICA SINJEGA MAKA

PREDLOGI ZA PRIPRAVO NA OGLED PREDSTAVE

*Na robu velikega mesta
sta živila dedek in
babica, obkrožena s
polji pozabe in drobnega
ptičjega petja. Čarovnica
časa je krog njiju sadila
nevidni vrt pozabljenja,
ki se je raztezal vse tja do
sinjega roba obzorja.*

— Bina Štampe Žmavc

Sinji mak – redka in lepa cvetica je v zgodbi Bine Štampe Žmavc postala simbol za modro starost in minevanje. Predstava *Skrinjica sinjega maka* skozi podobe, predmete, zvoke in ritme narave odpira temeljna življenjska vprašanja o spominu, izgubi, ljubezni, staranju in smrti. Zgodba ni linearna, ampak mlade gledalke in gledalce vabi k doživljanju: poslušanju, opazovanju in občutenju.

Pripoved nas popelje v svet babice, ki počasi izgublja besede, izgublja sedanost, spomine, sebe ..., in v svet dedka, ki ljubeče in srčno stopa ob babici. S pretanjeno poetično govorico se kot bralci in gledalci dotikamo in pustimo dotakniti Bininim sinjim makom, poljem pozabe, drobnemu ptičjemu petju, čevljem daljave in številnim simbolom ter prisposodbam za življenje in minevanje.

Prebivalstvo se stara, življenjska doba se daljša in medgeneracijsko sobivanje ter vse lepote in težave, ki jih prinaša, so čedalje bolj stvar našega časa. K naraščajoči dobi življenja, ki jo fizično telo dosega, velikokrat sodi tudi pešanje spomina in mentalnih sposobnosti. Primorani smo se soočati na ravni osebnih zgodb in na ravni družbenega konsenza z vedno več vprašanji, ki jih prinaša nova realnost. Predvsem pa jo moramo najprej dodobra spoznati in se z njo soočiti. Zgodba Bine Štampe Žmavc jo ubesedi na izjemno lep način: dostojanstven in nežen. Tako težko in bolečo temo približa tudi mlajšim generacijam. Otroci med osmim in desetim letom starosti čustveno že razumejo pojme, kot so izguba, minevanje, spomin in hrepenenje, vendar jih še ne dojemajo razumsko ali abstraktno. Svet zaznavajo predvsem skozi čutne in simbolne izkušnje, skozi zvok, svetlobo, barvo, gib, dotik in tišino. Pomene dojemajo s čutom za čustveno resnico, ne z analitičnim umom. Proces pozabljanja besed, podob, poti ... predstava osvetli na poetičen način, s prelepimi primerjavami in opisi ter dialogi.

PREDLOGI ZA PRIPRAVO PO OGLEDU PREDSTAVE

MAK

Mak (lat. *papaver*) je cvetlica, ki izvira iz Azije. Nekateri maki so enoletnice, nekateri dvoletnice, pa tudi trajnice. Uspevajo v zmernih in hladnih predelih Evrope, Azije, Afrike in Severne Amerike. Njihovi cvetovi imajo dva venčna lista, ki odpadeta, ko se popek odpre, in štiri do šest časnih listov rdeče, rožnate, oranžne, rumene, blede vijoličaste ali sinje modre barve.

V Sloveniji je najbolj pogost poljski mak (*Papaver rhoeas*). Je enoletnica z velikimi, živo rdečimi cvetovi. Lahko ga uporabljamo kot tradicionalno zdravilo za blaženje kašlja pri prehladu. Rdeči mak je blago pomirjevalo, ki pomaga pri boljšem spanju.

Vrtni mak (*Papavar somniferum*), katerega znanstveno ime, ki v dobesednem prevodu pomeni uspavalni mak, se nanaša na njegove narkotične lastnosti. Je enoletnica, ki zraste 30 do 130 centimetrov visoko in cveti od junija do avgusta. Ima sedem zvrsti. Najvažnejši so: evrazijski, indijski, anatolski, mongolski, srednjeazijski in trosni mak. Vsaka teh zvrsti je različica z belim, sivim, rumenim, rožnatim ali modrim semenom. Najbolj razširjena je evrazijska zvrst z modrim semenom in svetlo vijoličnimi cvetovi. Za pripravo jedi uporabljamo modro-črna cela ali zmleta semena. Cela makova semena uporabljamo za peko makovk in makovih pogač, zmleta pa v nadevu za potice in prekmurske gibanice. Makova semena vsebujejo zanemarljivo majhne količine narkotikov.

V Sloveniji smemo vrtni mak gojiti samo za prehrabne in industrijske namene na podlagi dovoljenja, ki ga izda ministrstvo za kmetijstvo.

Himalajski sinji mak (*Meconopsis betonicifolia*) je daljni sorodnik znanega in pogostega rdečega maka. Cveti na nadmorskih višinah med 2 tisoč in 5 tisoč metri. Pravijo mu tudi kraljica himalajskih cvetic. Modri maki imajo stebila prekrita z drobnimi dlačicami, ki lovijo zračno vlago ob bregovih potokov, kar pomaga ohranjati rastline hladne. Njegova korenina je strupena. Znotraj zahodne znanosti ga je leta 1912 prvi opisal in znanstveno poimenoval Frederick Marsham Bailey, zato se ena od vrst himalajskega sinjega maka imenuje *Meconopsis Bailyei*. Vrtnarji ga radi vzgajajo tudi izven področij, kjer je doma,

a pravijo, da ni povsem preprosta rastlina za vzgojo. Uspeva v hladnejšem in vlažnem okolju.

ZANIMIVOST

- › V češkem jeziku makovim semenom, ki jih uporabljajo za peko, rečejo modri mak.

NAMIGI

- › Poiščite **pesem Otona Župančiča** z naslovom *Mak* in jo preberite.
- › Morda poznate še kakšno drugo pesem, uganko ali pravljico, kjer nastopa ta cvetica?
- › Kaj za vas predstavlja sinji mak?
- › Kaj v vašem življenju je kot sinji mak – nekaj lepega, a hkrati krhkega?

SPOMIN

Kaj nas določa kot posameznik: naši spomini, naša živa prisotnost, naša pozabljenja, odnos, ki so ga naši sopotniki vzpostavili do nas?

Misleci in znanstveniki so se že od začetka mišljenja ukvarjali z vprašanji o tem, kaj človek je, kaj ga določa, ob tem pa razmišljali tudi o vprašanjih, povezanih s spominom in pozabo. To, kar smo kot osebe, je močno povezano s tem, kar smo doživeli, se naučili, si zapomnili, stkali mrežo spominov, ki nas delajo modrejše, izkušenejše, a nam lahko v primeru slabih izkušenj in dogodkov povzročajo tudi težave in travme.

Psihologi opisujejo pomnjenje kot »ohranjanje predstav, misli, podatkov v zavesti« (SSKJ). Spomin je zmožnost, da ohranimo in obnavljamo sprejete informacije, medtem ko je pomnjenje proces, ki nam to omogoča. Karkoli vidimo, slišimo, vonjamo, občutimo, se naučimo, se shrani v naših možganih kot spomin.

Spomin lahko razvrstimo v tri skupine: epizodični spomin je spomin na pretekle dogodke, pri semantičnem spominu gre za podatke, ki niso vezani na prostor in čas. V to kategorijo spada skoraj vse šolsko in podobno znanje, ki smo si ga pridobili. Proceduralni spomin pa je spomin za spretnosti in veščine, ki smo si jih pridobili, kot so npr. vožnja s kolesom, drsanje in druge

fizične spretnosti, kuhanje, ročne spretnosti ... Spomin se shranjuje v različne dele možganov. Strokovnjaki ločujejo vrste spomina tudi glede na trajanje: v senzornem spominu ostanejo zaznave in informacije samo nekaj delčkov sekunde, saj služijo le našemu trenutnemu odzivu na situacijo in se ves čas spreminjajo. Večino jih v trenutku pozabimo in nadomestimo z novimi. Nekatere pa preidejo v kratkoročni ali delovni spomin. V kratkoročnem spominu lahko hranimo le podatke, ki zajemajo do 7 elementov (na primer sedemmestno številko). V ta spomin shranimo ali priključimo informacije, ki jih trenutno potrebujemo. V dolgoročnem spominu pa se shranijo podatki, ki jih hočemo pomniti, smo se jih naučili ali dovolj časa ponavljali. Če je informacija dovolj močna, če smo ji namenili dovolj pozornosti, če smo jo tako globoko doživeli, da je vzbudila v nas močna čustva, se bo sama od sebe prenesla iz kratkoročnega v dolgoročni spomin. Žal ta proces v primerih učenja šolske snovi ne poteka samodejno.

Če želimo priklicati informacijo iz dolgoročnega spomina, se aktivira isti vzorec nevronske povezave, kot se je v času shranjevanja. Večkrat ko priključimo posamezni podatek, hitreje je spominjanje.

Če je na eni strani pomembno, kako do spomina pride, je na drugi strani pomembno, kako pride do pozabljanja. Tudi pozabljanje je naravni proces. Omogoča nam, da nosimo s seboj in uporabljamo le tisto znanje, tiste informacije, ki so za nas in naše življenje pomembne in aktualne. Pozabljanje je največje in najhitrejšje takoj po tem, ko smo informacijo prejeli. Bolj ko je naučeno za nas pomembno, bolje ko je snov organizirana in več asociaciji vzbuja, počasnejše je pozabljanje.

Napreduje tudi nevroznanost, ki proučuje živčni sistem. Je interdisciplinarna znanost, ki povezuje področja fiziologije, anatomije, molekularne biologije, razvojne biologije, psihologije, fizike, kemije, medicine, matematike ... z namenom razumevanja in raziskovanja osnov in povezav v zvezi z učenjem, spominom, vedenjem, percepcijo in zavedanjem.

NAMIGA

- › Skupaj s svojimi starimi starši in starši poiščite **albume fotografij** in jih povprašajte o njihovih **spominih**.

› Nekoč so bile izjemno priljubljene **spominske knjige**. To so bili posebej lepo oblikovani zvezki s trdimi platnicami, v katere so prijatelji in sorodniki zapisovali lepe misli in risali risbe. Morda se pri vas doma ali pri sorodnikih še najde kakšna. Oglejte si jo in morda se odločite, da kakšen lep zvezek spremenite v svojo spominsko knjigo.

RAZMISLEK

› Katera **modra rožica** ima v svojem imenu besedo spomin?

DEMENCA

Spomin je več kot kognitivna sposobnost – je tudi dom. Je topel vonj po kruhu, ki nas spomni na otroštvo. Je glasba, ki prikljiče nekdanjo ljubezen. Je obraz, ki ga prepoznamo, še preden se zavemo, kako mu je ime. Ko nekdo izgubi spomin, ne izgubi le sebe, temveč tudi prostor, v katerem je bival kot bitje odnosov. Tisti, ki ostajajo ob njem, pa izgubijo sogovornika v preteklosti. Ob bolniku z demenco se znajdemo na pragu tistega najglobljega vprašanja: Ali smo še vedno mi, če se drugi ne spomni, kdo smo?

V naši skupnosti veliko več ljudi kot nekoč doseže visoko starost, ki pa je pogosto zaznamovana z demenco. Demenca ni del normalnega staranja in ni vsak starostnik, ki postaja starostno pozabljiv in malo bolj počasen, tudi oseba z demenco. Z leti ljudje postajamo pozabljivejši, manj gibki v razmišljanju in počasneje ter težje pomnimo sprotne informacije, a to še ni nujno znak demence. O demenci govorimo, kadar gre za izrazitejšo zmanjšanje kognitivnih funkcij osebe, kot so spomin, mišljenje, zmožnost načrtovanja, osebnostne lastnosti, orientacijo v času in prostoru, razumevanje, računanje, govorno izražanje, učenje in presojo. Zmanjšane možganske funkcije vplivajo tudi na sposobnost obvladovanja čustev, motivacijo, primerno družbeno vedenje in splošno družabnost osebe.

Kako pogosta je demenca? Ocenjujejo, da ima vsak šesti človek, starejši od 80 let, demenco. V Sloveniji naj bi bilo približno 47 tisoč oseb z demenco. Najpogostejša vrsta demence je Alzheimerjeva bolezen, ki predstavlja 80 % vseh postavljenih diagnoz.

Demenca je napredujoča bolezen, ki vodi v zmanjšanje praktičnih sposobnosti in izgubo samostojnosti osebe. Skoraj vsem, ki imajo eno od oblik demence, se stanje sčasoma slabša; mnogi čez čas potrebujejo trajno nego in pomoč pri vsakodnevnih opravilih. Demenca je danes še neozdravljiva bolezen. Z zdravili, ki so na voljo, zdravniki lahko le upočasnijo razvoj bolezni in ublažijo nekatere znake. Zdravljenje oziroma spremljanje osebe z demenco temelji na čustveni in praktični podpori ter skrbi zanjo.

Prizadeti so tisti, ki se začenjajo izgubljati v pozabljenju, in tisti, ki se pred njihovimi očmi svojci spreminjajo v nekoga drugega, ki samo še s podobo in čedalje redkejšimi drobcami prepoznave spominja na človeka, kakršen je nekoč bil.

Slovensko združenje za pomoč pri demenci *Spominčica* se posveča zagotavljanju strokovne in učinkovite pomoči osebam z demenco, njihovim svojcem ter skrbnikom. Ustanovili so ga zato, da si lahko kot skupnost med seboj pomagajo, skupaj sledijo novostim, svetujejo, ozaveščajo o demenci in stojijo ob strani svojcem, ki se znajdejo ob osebi z demenco v hudih stiskah.

DEMENCA IN OTROCI

Odrasli si želimo otrokom prihraniti bridkosti, ki jih prinaša življenje. A prikrivanje dejstva, da je v družini oseba z demenco, otroku prej škodi kot koristi. Veliko načinov obstaja, da razložimo otroku, kaj je demenca in kakšne spremembe prinaša v družino. *Skrinjica sinjega maka* je zgodba, ki lahko pri tem pomaga.

NAMIG

› Učenje in treniranje spomina ter fizična aktivnost naj bi pripomoglo k ohranjanju našega splošnega zdravja. Ena od iger, ki se imenuje **Spomin**, zagotovo krepi naš spomin. Lahko kupimo igro s pripravljenimi sličicami, katerih pare iščemo z odkrivanjem, lahko pa si igro izdelamo tudi sami. Na enako velike kartončke narišemo pare stvari, živali, rastlin in drugih podob ter se igramo in urimo naš spomin. Da pa boste imeli igro, ki vas bo spomnila na predstavo *Skrinjica sinjega maka*, si lahko na debelejši papir natisnete igro

Spomin, ki smo jo za vas pripravili. Najdete jo na koncu tega dokumenta. Želimo vam veliko užitka ob igri in veliko spominov na predstavo.

UPRIZORITVENI NAČIN

Predstava uporablja čarobni realizem, v katerem predmeti, podobe in naravni pojavi postanejo nosilci čustev. Otroci nanje spontano projicirajo pomene, saj simbolni jezik sovпада z njihovim notranjim svetom. Babica postopno pozablja besede in misli, izgublja se na svojih poteh. Pozabljanje je predstavljeno kot naravni proces, notranje potovanje in del življenjskega kroga.

Dedek s svojo skrinjico izgubljenih besed pomaga babici, da ne izgubi sebe. Ta prostor simbolizira ljubezen, skrbnost in varovanje njene identitete. Predstava tako otrokom sporoča, da spomin, prisotnost in odnosi presegajo minljivost in pozabo.

Umetniški izraz, ki temelji na zvoku, gibu, barvi in tišini, omogoča otrokom, da notranje začutijo pomen ljubezni, spomina in povezave, razvijajo čustveno inteligenco, empatijo in sposobnost doživljanja simbolnega sveta brez besed.

LUTKE IN PREDMETI TER NJIHOV POMEN

V predstavi *Skrinjica sinjega maka* se prepleta senčno gledališče, gledališče predmetov in nekaj lutk.

Igra svetlobe in sence nastane z uporabo različnih svetil – od gledaliških luči, do drobnih LED svetil, ki so vgrajena v nekatere predmete (skodelice, čajnik, skrinjica), in baterijska svetilka, ki osvetljuje prizorišče in fotografije. Tako oživijo spomini babice in dedka. Ko so osvetljeni, jih priklicujeta v spomin, ko svetloba ugasne, spomini utonejo v pozabo.

Babica in dedek sta **drobni leseni lutki**, ki ju igralka premika po prizorišču. Oba nastopata tudi kot **podobi na fotografijah** in kot **senčni obris** v prizoru, ko dedek hodi. Snežptica je sprva **lesena ptica**, a potem preide v zvok in spomin.

Predmeti igrajo pomembno vlogo v predstavi, saj mnogi predstavljajo tudi več od svoje primarne funkcije in nas nagovarjajo, da ob njih pomislimo tudi na to, kar bi lahko pomenili. Tako **fotografije** predstavljajo spomine; **skodelice in čajnik** predstavljajo domačnost, trenutke, ko smo skupaj; **lesene kroglice**, nanizane v ogrlico, postanejo maline; **vejice** so drevesa in gozd ... **Vrvica**, ki se vije skozi predstavo, pa bi lahko bila obzorje, neskončnost, nit življenja, »rdeča« nit zgodbe, pot, po kateri hodimo, miselni tok, ki je lahko močan ali pa se trga in izginja ... Kaj vse še predstavlja nit v predstavi? Pojavlja se kot rast sinjega maka, kaos in labirint, pot do izgubljene babice ...

Nekaj pomembnih in lepih simbolov, kot so **čevlji daljave**, ostaja v besedi in so prepuščeni naši domišljiji, da si predstavlja, kam vse nas taki čevlji lahko poneso. **Skrinjica**, ki nastopa tudi v naslovu zgodbe, pa je prava skrinjica, a postane majhno prizorišče za prizore naše zgodbe. Ko babica izgublja besede, izgublja tudi del sebe. Dedek s skrinjico simbolično ohranja njeno bistvo. Skrinjica postane prostor ljubezni in skrbnosti.

Kaj pomeni **drevo** v predstavi? Ko babica šušti, postaja del narave. Ni več ločena od sveta, temveč se vanj vrača. Smrt tu ni konec, ampak preobrazba.

Kaj predstavljajo **beli kamenčki**? Beli kamenčki so znamenja poti, sled, s pomočjo katere dedek najde babico.

Ura oziroma budilka pa že od nekdaj predstavlja ne le čas, pač pa tudi minevanje.

Kaj pa Čarovnica časa? **Čarovnica časa** predstavlja cikel življenja skozi letne čase. Pooseblja naravne zakonitosti: minevanje, spreminjanje in ponavljanje.

RAZMISLEKI

- › Kakšen pomen ima Snežptica v zgodbi? Kako se je Snežptica gibala? Kakšna čustva je v vas prebujala?
- › Če bi imeli svojo nit spominov, kaj bi viselo na njej?
- › Kaj dedek shrani v skrinjici?
- › Kaj bi vi shranili v svojo skrinjico, da ne bi bilo pozabljeno?
- › Predstavljaš si, da imaš svojo skrinjico. Vanjo lahko shraniš: besedo, spomin, občutek, zvok ali nekaj, česar nočeš pozabiti. Kako

bi se počutil/-a, če bi to izgubil/-a?

- › Predstavljajte si, da ste drevo. Stopite in začutite korenine pod stopali in krošnjo, ki se dviga visoko v nebo. Znete šuštet kot drevesa?
- › Kaj predstavljajo čevlji daljave? Kam bi šli vi, če bi imeli čevlje daljave? Ali babica najde čevlje daljave?
- › Ali bele kamenčke poznate še iz kakšne druge pravljice ali zgodbe?

NAMIG

- › Svojo najljubšo zgodbo ali pravljico lahko pripovedujete s pomočjo predmetov in figuric. Poiščite predmete v svojem domu ali v naravi in z njimi pripovedujte zgodbo. Lahko si pomagata tudi z narisanimi in izrezanimi podobami.

GLASBA IN ZVOK

Predstava govori tudi z zvoki. Celoto uprizoritve pomembno sooblikujeta tudi glasba in zvočna podoba. Glasba podčrtuje vzdušje, zvoki vetra, ptic, spominov ... pa pomagajo orisati zgodbo in nam vstopiti v naš lastni domišljjski svet, ki dopolnjuje dogajanje na odru. Pravijo, da glasba zmore priklicati spomine tudi pri starejših in že rahlo dementnih ljudeh.

NAMIG

- › Poskusi z glasom ali predmeti ustvariti: zvok vetra, zvok spomina, zvok pozabe, zvok ljubezni, šelestenje jesenskega listja, padanje snega, groma in nevihte, žvrgolenje Snežptice ...
- › Kateri zvok je bil najtišji? Kateri je bil najmočnejši?

RAZMISLEKI

- › Kako si se počutil/-a med predstavo?
- › Kateri trenutek ti je ostal najbolj v spominu? Zakaj?
- › Je bil kakšen zvok, gib ali podoba, ki te je posebej nagovorila?
- › Kaj se dogaja z babico, ko začne pozabljati?
- › Kako si razumel/-a konec predstave?
- › Kako dedek pomaga babici?
- › Kdo tebi pomaga, ko si žalosten/-na ali zmeden/-na?

PREDSTAVITEV EKIPE

BINA ŠTAMPE ŽMAVC

avtorica besedila

Bina Štampe Žmavc je bila rojena leta 1951 v Celju. Na ljubljanski Filozofski fakulteti je dokončala študij primerjalne književnosti, živi in ustvarja v Celju. Ukvarjala se je z otroškim improvizacijskim gledališčem ter pisala besedila in režirala predstave v Pionirskem dramskem gledališču v Celju. Sedaj se posveča pisanju poezije, proze in dramatike, ki je namenjena predvsem otrokom in mladini. Izšlo je že več knjižnih del in pesniških zbirk za otroke in odrasle, ki so bila prevedena tudi v tuje jezike, prejela pa je številne domače in tuje nagrade. Njene knjige bogatijo izviren jezik, neizmerna domišljija in humor, vsebina pa se navezuje na temeljna življenjska vprašanja, otroški doživljajski svet, zgodovinsko tematiko, drugačnost in drugo družbeno problematiko. V Lutkovnem gledališču Maribor smo uprizorili že več njenih besedil: *O kuri, ki je izmaknila pesem* (2005), *Ernica gosenica* (2000), *Bajka o svetlobi* (1998), *Ure kralja Mina* (1996).

AJDA ROOSS

režiserka

Ajda Rooss je leta 2002 diplomirala iz dramaturgije na ljubljanski Akademiji za gledališče, radio, film in televizijo (AGRFT). Med letoma 2011 in 2022 je kot umetniška vodja Lutkovnega gledališča Ljubljana ter mednarodnega festivala lutkovne umetnosti LUTKE pomembno zaznamovala razvoj sodobne slovenske lutkovne umetnosti ter okrepila njeno mednarodno prepoznavnost. Leta 2015 je sodelovala pri snovanju Lutkovnega muzeja na Ljubljanskem gradu, enega ključnih projektov ohranjanja in raziskovanja lutkovne dediščine. Po letu 2022 deluje kot svobodna umetnica. Za jubilejno 60. Borštnikovo srečanje (2025) je oblikovala tekmovalni program festivala, v začetku leta 2025 pa je prevzela tudi funkcijo predsednice slovenske sekcije UNIMA. V sezoni 2024/2025 je kot dramaturginja z režiserjem Tinom Grabnarjem soustvarila šest predstav v okviru mednarodne koprodukcije Transport, v kateri je v enem letu v Sloveniji, na Poljskem, Češkem, Estoniji in Litvi nastala serija uprizoritev o aktualnih izzivih globaliziranega sveta. V Lutkovnem gledališču Maribor je režirala

predstavo *Kako je gnezdila sraka Sofija* (2007) in bila dramaturginja pri predstavi *Transport: Tovor* (2024). S svojimi predstavami, ki jih je režirala ali v njih igrala, je bila pogosto gostja na Poletnem lutkovnem pristanu.

DARKA ERDELJI

avtorica likovne podobe

Darka Erdelji (1975) je študirala na gledališki akademiji DAMU v Pragi in leta 1999 pridobila naziv magistra likovnih umetnosti (lutkovna scenografija) s celostno podobo avtorske predstave *Zgodba o vojaku*, ki je bila uspešno uprizorjena v Mariboru (2004). Več let je bila umetniška vodja Soup Theatra v St. Johnu v Kanadi, kolektiva, ki je uprizarjal lutkovne predstave, vključno s priredbami ljudskih pravljic, kot sta *Big Klaus*, *Little Klaus* in *Žerjavova žena*. Z Andyjem Jonesom je razvila lutkovno različico igre *The Queen of Paradise's Garden*. Leta 2010 se je preselila v Maribor in postala lutkovna scenografka v Lutkovnem gledališču Maribor. Za predstave v matični hiši: *Jakob in mesto* (2010), *Pirat in luna* (2016), *Snežna kraljica* (2018), *Platnomer – povest konja* (2018), *Alma* (2023), *Alica v papirnati deželi* (2023) je ustvarila likovno podobo. Avtorica likovne podobe je bila tudi pri predstavah *Srečni dnevi* (SNG Maribor, 2011), *Deklica in slon* (Zavod Bufeto in Darka Erdelji, 2022), *Lev s sivo brado* (Zavod Bufeto in Ex-teater, 2023). V letu 2024 je ustvarila svojo lastno miniaturno avtorsko predstavo *Kraljeve ure*. Leta 2023 je za celostno likovno podobo predstave *Alma* prejela nagrado na 12. bienalu lutkovnih ustanov Slovenije. Darka Erdelji je tudi slikarka in keramičarka. Pripravila je več manjših razstav in ilustrirala slikanice (za katere je prejela že več pomembnih nagrad).

MATEJA STARIČ

Mateja Starič je skladateljica in oblikovalka zvoka, ki deluje na področju gledališča, filma, animacije in multimedije. Napisala je glasbo za številne animirane, dokumentarne in igrane filme, radijske igre in multimedijske projekte. Za zvočno podobo filma *Škatla* (*The Box*) slovenskega avtorja Dušana Kastelica je prejela več mednarodnih nagrad, med drugim na festivalu britanskega animiranega filma v Londonu,

Lanterna Mágica v Braziliji in glasbeno nagrado Peer Raben na simpoziju filmske glasbe SoundTrack_ Cologne v Kölnu. Občasno predava in vodi delavnice na Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje v Ljubljani ter na Visoki šoli za umetnost Univerze v Novi Gorici. V Lutkovnem gledališču Maribor je doslej sodelovala pri predstavah *Snežna kraljica* (2018), *Alma* (2023) in *Transport: Tovor* (2024). Ustvarja zvok, ki poleg ambientalne podpore prevzame tudi vlogo animatorja, saj s svojo sugestivno močjo povezuje relativno statične vizualne elemente v narativno in čustveno celoto. Zvok v predstavi gledalcu omogoča, da vizualne kompozicije interpretira kot del koherentnega pripovednega toka.

